No. 1072 Zaterdag 9 Juli 1904. 21ste Jaargang.

AMIGOE DI CURAÇAO

WEEKBLAD VOOR DE CURAÇAOSCHE EILANDEN.

Dit Blad verschijnt elken Zaterdag.
Abonnementsprijs voor Curaçao, Bonaire en Aruba per drie maanden fl. 2,— met vooruitbetaling.
Voor het Buitenland per jaar fl. 10,—
Afzonderlijke nummers fl. 0,20.

BUREAUX VAN DIT BLAD
REDACTIE: Waterkant, Otrabanda, No. 223
ADMINISTRATIE: Plein Concordia, No. 129, Pietermaai

E Courant aki ta sali toer dia Sabra.
Su prijs di abonnement ta fl. 2,— pa tres luna pagar padilanti.
Pa lugarnan foi Curaçao, Bonaire i Aruba fl. 10,— pa anja.
Un number sol fl. 0,20.

Curaçao, 8 Juli.

Landbouwgeschut.

Verleden week schreven wij, dat het een niet geringe teleurstelling voor ons was in *De Curaçaosche Courant* het afwijzend advies te lezen van Dr. C. H. WIND omtrent regenverwekking door middel van kanonschieten.

Wij zouden het jammer vinden, als naar aanleiding van dit advies besloten werd nu ook dit middel om ons water te verschaffen niet toe te pasen. En toch vreezen wij voor een dergelijke conclusie.

Het publiek zal eerst kunnen oordeelen over de rapporten van de heeren SNIJDERS en SELHORST, wanneer deze, zooals geschiedde, met de verslagen van WENT en HAVELAAR, bekend worden gemaakt bij het Koloniaal Verslag. Ongetwijfeld zal dan tevens het volledig antwoord van Dr. WIND worden medegedeeld. Wij zullen dus nog wat geduld moeten oefenen, alvorens genoemde rapporten te kunnen bespreken. Dit belet ons echter niet, eens in 't kort na te gaan, of kanonschieten werkelijk zulk een ondoelmatig middel is om regen te verwekken, als Dr. WIND laat voorkomen.

Wij hebben voor ons liggen een degelijke bespreking van dit onderwerp door Pater L. TH. DE GROOT, S. J., een physicus van groote vermaardheid in ons vaderland. (*Studiën*, Dl. 58, afl. 5 van 1902.)

Zooals men weet, wordt het kanonschieten vooral toegepast om hagelslag te keeren.

Nu is het „de vraag niet, of velen er mee zijn ingenomen, of er misschien een wetenschappelijke uitleg van gegeven kan worden; de vraag is alleen: ZIJN ER FEITEN, die het doelmatige der nieuwe methode doorslaand bewijzen, of ten minste redelijken grond geven om te hopen, dat met eenige verandering en volmaking het gewenschte nut zal verkregen worden.

Van den anderen kant mogen de vruchtelooze en soms dwaze pogingen van vroeger niet te voren ieder nieuw plan doen verwerpen. Want hoe dikwijls gebeurt het niet in wetenschap en praktijk, dat de eerste pogingen kwakzalverij zijn, en eerst later het ware en echte ontdekt wordt? Wat de hagelbestrijding betreft, hier zijn gewichtige theoretische en financieele voordeelen te verwachten; het is dus redelijk een poging te wagen, die zonder buitensporige offers van moeite en geld, eenige kans van slagen aanbiedt."

Van hagel hebben wij nu juist niet veel last, maar een ieder zal inzien, dat zoo het kanonschieten in Europa hagelslag keeren kan, ook hier van het schieten een bijzondere uitwerking in den dampkring te verwachten is. Wij worden in dit vermoeden nog versterkt door de heeren VAN KOL en HAVELAAR, die beiden het schieten aanraden om regen te verwekken. Zij hebben Curaçao bezocht en waren ingenieurs, men mag hun dus wel eenig gezag toekennen.

Daarbij komt nog, dat vroeger dit middel ook is aangewend enkel en alleen om regen te verwekken. Men oordeele.

„Hierboven is reeds vermeld, dat men meermalen beproefd had door sterke schokken in den dampkring, gelijk geschutvuur te weeg brengt, het vallen van hagel te beletten, maar de verkregen uitslag was niet voldoende; daarom werd de poging afgekeurd. Maar sinds lang had men de opmerking gemaakt, dat,— toevallig of niet toevallig — groote veldslagen door zware regens werden gevolgd. De Amerikaan POWERS gaf zich de moeite om alle gegevens te verzamelen omtrent den secessie-oorlog in Amerika, en hij toonde uit de verkregen bescheiden dat ieder der 197 veldslagen, in dien oorlog geleverd, gevolgd was door regenval. Het besluit lag voor de hand: overvloedige losbranding van geschutvuur verwekken regen; en de practische Amerikaansche geest voegde er bij; plaatsen, waar gemis aan regen groote schade veroorzaakt, moeten op die wijze beproeven zich het gewenschte water te verschaffen. Een congres kwam bijeen en bood de noodige geldmiddelen om de zaak te beproeven, en al spoedig werd in Europa verkondigd: in Amerika doet men het regenen, wanneer men verkiest."

Zooals men ziet, is kanonschieten derhalve niet alleen dienstig om hagel te keeren, maar ook om het te laten regenen. Daar echter in droge, dorre landen weinig rijke grondbezitters worden aangetroffen, hebben dezen ook niet het geld beschikbaar om proeven te nemen uitsluitend om regen te verwekken en zal dit menigvuldiger voorkomen bij de rijke wijnverbouwers. Dezen nu hebben geen gebrek aan regen, maar wel veel last van hagel. De proeven werden dus in deze richting geleid, doch kunnen zeker het besluit wettigen, dat zij ook hier een groote verandering in de dampkring te weeg zullen brengen, waarvan waarschijnlijk meer regen het gevolg zal wezen.

Het z. g. hagelschieten, nu, is meer algemeen dan men wel denken zou. In 1891 vormde Bombici, professor der mineralogie, het plan deze methode van hagelkeeren meer algemeen te maken. In 1895 verwezenlijkte dit plan de burgemeester van Windisch–Feistritz in Stiermarken. Door den goeden uitslag aangemoedigd, werd het aantal mortieren in 1896 slechts 12 in getal, in 1897 vermeerderd tot 33 en in den loop van 1898 steeg het cijfer tot 56. Sinds dien tijd heeft deze methode zich meer en meer verspreid en is thans aldaar algemeen in gebruik. Prohaska, directeur van de Hongaarsche inrichting voor Meteorologie, heeft een groot aantal statistieken openbaar gemaakt en wijst daarbij op het buitengewone feit, dat telkens wanneer het schieten zonder uitwerking bleef, men een fout kon ontdekken in de bediening van het geschut.

In Boven-Italië waren er in het jaar 1900 meer dan 10000 kanonnen voor het hagelschieren in gebruik.

„Men vond het zelfs nuttig een Congres te beroepen. En terwijl het, om de menigvuldigheid der Congressen tegenwoordig moeilijk wordt om een voldoend aantal deelnemers te winnen, kwamen te Casale aanstonds 600 leden bijeen, die met alle belangstelling de zaak volgden. Alles werd besproken: het voor en tegen, de kosten en gevaren, de inrichting en de voordeeligste werking, vooral de gevallen van niet slagen; toch was dit eerste Congres een nieuwe aansporing voor velen en de oorzaak van verdere verspreiding."

Wel een bewijs, dat een groot aantal geleerden het landbouwgeschut nog zoo dwaas niet vinden en de praktijk het groote nut daarvan voldoende staaft. Ook in Frankrijk

Feuilleton.

Souvernirs van een Missionaris.

DOOR

P. A. H. FRIE O. P.

(In deze souvernirs, die Pastoor Frie schreef een anderhalf jaar geleden, als herinnering aan zijn laatsten reis van Holland naar Curaçao, vinden wij zoo zeer de geheele ziel van den fijn voelenden kunstenaar en hartelijk liefhebbenden kindervriend, dat geheel zijn persoonlijkheid weder opleeft voor onze oogen. Wij meenden onzen lezers een dienst te doen hun deze souvernirs aan te beiden. RED. AMIGOE.)

Eindelijk!......

Puffend en blazend van de lange route stoof mijn trein het station *Marseille* binnen.

Ik kende — raadsel voor nieuwsgierigen — de stad op mijn duimpje en was er nog nooit geweest.

Dat kwam zóó. Met mijn lievelingsauteur *Alban Stolz* had ik Marseille in lengte en breedte doorkruist. Nu, zijn „*Spanisches für die gebildete Welt*" dateerde van 1852. Geen wonder, dat ik mij nieuwsgierig afvroeg — zou het er nog zoo uitzien: *lawaai, onzindelijk, afzetterij?*

De vunzige, zware, loodzware atmosfeer, die vriend *Alban* destijds in de nauwere straten kreeg in te ademen, zoo dik en dicht, zegt hij, dat de kiemen van cholera er onmogelijk meer bij konden; zoo'n lucht heb ik nergens geconstateerd, wellicht was zij vóór mijn bezoek door woedende noorderstormen er uit gekruid de zee in.

Maar wat onzindelijkheid betreft, toont nog Marseille, als in den tijd van *Stolz* een zelfde voorliefde voor mozaiek op rijpad en trottoir, mozaiek van appelsieneschil, saladeblad en koolstronk. En wat het straatrumoer betreft, de herrie, het lawaai, de boosaardige, echt arabische afzetterij......

Geduld maar, ik hoef dit slechts twee dagen lang te dulden, — mijn schip ligt op de ree......

Intusschen begeef ik mij naar het *Hotel de Noailles*, wel wat deftig voor *een missionaris*, maar wat zal men daarvan zeggen als een ander voor betaling zorgt, gelijk met mij het geval was. Ik hoop daar een Hollandsche familie te treffen, die uit het Noorden moest arriveeren, en samen zullen wij overmorgen met een boot der *Compagnie Generale Transatlantique* de reis naar West-Indië ondernemen, via Carthagena, Barcelona, Madeira, Teneriffe, Martinique, St. Thomas, Trinidad en Venezuela. Daar zal zoo ongeveer een week of vier mee heengaan.

— Hé wat mooie reis......!

Wat hoor ik, zei u iets juffrouw, van mooie reis en meegaan......Maar weet u al wat zeeziekte is? Heeft u al kennis gemaakt met onze boot?..... Wilt u 'm eerst een zien! — Gerust, stap in maar! Koetsier naar den pier van den Transatlantique......

En daar rijden we het ruime, door tropische planten en fonteinen frisch gehouden binnenplein uit, links om de *Rue de Cannebières* af, de kaden over langs een onafzienbaar bosch van wiegelende masten en wij staan voor onzen drijvenden automobiel, die ons een week of vier het leven zuur zal maken.

O zeker, hij ziet er sjiek genoeg uit, de lange slungel met z'n glimmende hooge hoed, z'n witte manchetten en boordjes en lintjes overal, waar ze hooren en niet hooren, — maar vertrouw hem niet, dat alles is maar buitenkant. Gaat zijn interieur eens nazien, laat een deskundige eens inspecteeren of zijn inwendig organisme, zijn hart en pols normaal zijn, ziet u, dat merkten we zoo dadelijk niet aan onzen opgedirkten *Ferdinand* (de Lesseps). Maar als men eenmaal weet, dat er onder die pronkerige boventenue veel schuilt wat leelijk is en vuil en vies, — en ondervonden heeft dat *Mr. Ferdinand* er schik in heeft van tijd tot tijd zijn hart te laten stilstaan, liefst midden op zee en 24 uren lang en als men bovendien bezoek krijgt van de zeeziekte, de meest ontmoedigende kwaal, die er bestaat, — dan verlangt men niet zoo sterk naar „een interessante zeereis."

VAARWEL!

Toch moet ik mij, om verderop te komen aan dien ongelukkigen *Ferdinand* toevertrouwen. Hoor, daar hebt ge de tweede fluit al. Nu nog eentje en alles wat niet mee wil moet en vlug ook — van boord.

Maar zie nu in dien tusschentijd eens naar dat mengelmoes van passagiers. De rol is niet compleet, nog lange niet, want onderweg laden we telkens nieuwe volksstammen in—maar zooals 't nu is, hebt ge reeds een prachtig idee van wat Jeruzalem was in de eerste pinksterdagen.

Hier staan wij met ons vijven uit Holland, die breede rug daar is van een Rus, daar naast een groepje drukke Duitschers, vier ongewasschen, ongekamde Arabieren en een familie uit Madras. Die daar zijn Franschen, Portugeezen, Venezola-

wordt deze methode meer en meer gevolgd.

„Dat er veel en geestdriftige voorstanders zijn, dat er duizende kanonnen geplant worden, zegt (echter) nog niet veel......

Maar dat er velen zijn, die de zaak betwisten, en daaronder menschen van wetenschappelijke vorming, zegt ook niet veel. Wij behoeven slechts te denken aan de eigenaardige lotgevallen van het golvenstillend vermogen der olie, om ons hiervan te overtuigen. Daar waren eenige zeevaarders door toevallige omstandigheden tot de ontdekking gekomen, dat midden in den storm de hoog opgaande en dreigend overhellende golven tot kalmte werden gebracht door een kleine hoeveelheid olie, op het water uitgegoten. Ze deelden hun ervaring mede en werden uitgelachen. Toen zij volhielden, werd de zaak aan het oordeel van vakmannen en academies onderworpen. En het vonnis luidde: dat is onmogelijk, dat is zuiver een spel der verbeelding geweest. Het kwam zoover, dat iemand, die het golvenstillend vermogen der olie verdedigde, werd aangezien voor een man, die een idée fixe had; men haalde er de schouders voor op. Maar — arme wetenschap — de praktijk had hier gelijk gehad en tegenwoordig is er niemand, die nog twijfelt, men kent en erkent de waarheid van het verschijnsel en weet zelfs den uitleg te geven.

Zoo iets is ook niet onmogelijk voor het landbouwgeschut....... „het is niet onredelijk om te denken, dat men op het spoor is van de juiste wijze, om gewone en toch schadelijke hagelvorming te beletten. Gelukt de poging, dan zullen onder theoretisch opzicht verschillende nieuwe gezichtspunten ontdekt zijn, maar vooral men zal een groot stoffelijk nadeel, met al zijn gevolgen voor de huishouding der landlieden keeren."

Ingezonden Stukken.

Geachte Redactie,

Het antwoord uit Nederland op de door den Heer SELHORST en mij aan het gouvernement uitgebrachte rapporten over regenverwekking in de Curaçaosche Courant van Zaterdag 2 Juli jl. gelezen hebbende, ben ik zoo vrij U beleefd te verzoeken mij in de gelegenheid te willen stellen dit antwoord in Uw blad te bespreken.

De Heer Dr. C. H. WIND zegt:

1°. „Het mag als vaststaande worden aangenomen, dat de argumenten voor de meening, dat in kunstmatig teweeggebrachte explosiën een middel kan worden gevonden om regen te verwekken, voor zoover zij plegen te worden ontleend aan kronieken en statistieken, den toets eener grondige kritiek niet kunnen doorstaan en dat ook de proeven, welke op dit gebied werden genomen, tot dusverre geene deugdelijke argumenten voor die meening hebben opgeleverd; zoodat daarmede de kans, dat het „regenschieten", hetwelk, gelijk bekend is niet in wetenschappelijke overwegingen doch in een volksgeloof zijn oorsprong heeft gevonden, inderdaad eene merkbare uitwerking op den regenval zou hebben, tamelijk gering wordt."

Welnu, ook volgens Dr. WIND bestaat er dus nog altijd *eenige* kans op goede uitwerking: al is die kans ook *tamelijk gering.*

Het is waar, gelijk Dr. WIND zegt, dat de weinige proeven op het gebied van *regen*verwekking genomen tot *dusverre* slechte resultaten hebben opgeleverd.

De laatstgenomen proeven, ons bekend, zijn 12 jaar geleden in Amerika genomen en schijnt men daar overtuigd te zijn, dat de meening om door explosiën regen te verwekken eene dwaling is en alleen berust op een oud volksgeloof en niet op wetenschappelijke overwegingen. Doch 12 jaar geleden waren de Wetterwehr-Apparaten nog niet bekend en dus ook niet hunne gunstige werking op hagelwolken. Deze proeven dateeren eerst sedert de laatste 5 jaren. Ook het hagelschieten is een oud volksgebruik en wordt door de Amerikanen *nog steeds* als eene dwaasheid beschouwd. Toen dan ook Albert Stiger het oude hagelschieten weder opnam, doch thans met betere hulpmiddelen, werden zijne proefnemingen met spot en gelach begroet.

Spoedig echter veranderde dit in het tegendeel en was men in Oostenrijk overtuigd van de gunstige werking dezer Apparaten op hagelwolken. In korten tijd heeft het hagelschieten zich uitgebreid over Oostenrijk, het Noorden van Italië en het Zuiden van Frankrijk. En die uitbreiding kan ik me moeilijk anders verklaren dan het gevolg te zijn van goede resultaten. Immers zou men maar steeds doorgaan duizende guldens te besteden, congressen te houden waar 500 à 600 geleerden en mannen van de praktijk aan deelnemen, tentoonstellingen te houden voor eene zaak die *alleen* op een volksgeloof berust?

Ik kan dat niet aannemen en waarom zou het nu niet mogelijk zijn, dat die Wetterwehr-apparaten onder zekere omstandigheden volgens de door mij in mijn rapport geleverde beschouwingen eveneens dezelfde werking kunen uitoefenen op regenwolken? Die beschouwingen zijn geheel gegrond op hetgeen dr. Wind in punt 2 bespreekt, nl. het brengen van condensatiekernen in de lucht.

Dr. Wind zegt:

2°. „Beschouwt men de vraag van een natuurkundig-meteorologisch standpunt, dan moet worden erkend, dat er ongetwijfeld toestanden in de atmosfeer voorkomen, waarbij plaatselijke vorming van wolken en wellicht van regen in de hand zou kunnen worden gewerkt, indien het mogelijk ware waterdeeltjes, stofpartikeltjes of electrische ladingen in groote hoeveelheid te verspreiden in zekere luchtlagen. Echter bestaat er weinig uitzicht op het vinden van eene methode om dit hulpmiddel op zoodanige schaal toe te passen, dat daarvan een eenigszins aanmerkelijk gevolg zou mogen worden verwacht."

Ziehier uit een natuurkundig-meteorologisch standpunt *erkend*, dat er toestanden in de atmosfeer kunnen voorkomen, waarin men vorming van regen in de hand zou kunnen werken. Zoodra men dit dus uit een wetenschappelijk oogpunt erkent behoeven we met het argument volksgeloof *geen rekening* meer te houden. Het komt er dus op aan eene methode en goede hulpmiddelen te vinden.

Volgens Dr. WIND bestaat er weinig uitzicht op het vinden van eene toepasselijke methode.

Welnu, waarom zouden we niet naar zulk eene methode zoeken en probeeren of de Wetterwehr-Apparaten ook uitwerking hebben op regenwolken?

Zoo komen we vanzelf tot punt 3 nl. als men zulk eene methode had gevonden zouden dan de toestanden op Curaçao voor het toepassen dier methode gunstig zijn?

Dr. WIND zegt hieromtrent:

3°. „Ook echter indien dit laatste anders ware, zou er van toepassing van zulke methodes in het geval van het eiland Curaçao zeer waarschijnlijk weinig heil te verwachten zijn. Immers de toestanden der atmosfeer bovenbedoeld, zijn zoodanig, waarbij een luchtlaag meer dan verzadigd is van waterdamp, doch de droppelvorming daarin achterwege blijft door gebrek aan condensatiekernen.

Nu moet de geringe regenval op Curaçao waarschijnlijk daaraan worden toegeschreven, dat de bijna in alle maanden van het jaar heerschende oost-noordoostelijke winden, welke reeds, als uit den N. O. passaat voortgekomen, betrekkelijk droge luchtvervoeren onder vochtverlies over eene barriere van eilanden met aanmerkelijke bodemverheffing zijn heengestreken en daarna boven de Caraïbische zee eene neerwaartsche beweging maken, welke de temperatuur der meegevoerde lucht nog doet stijgen en de betrekkelijke vochtigheid tegelijk doet verminderen.

Daarbij komt de temperatuur-verhooging, welke deze lucht ondervindt door de uitstraling van den betrekkelijk sterk verwarmden bodem van het eiland zelf en welke zich ook openbaart in het oplossen veelal van de wolken, welke nog werden meegevoerd. Alles maakt, dat als regel de op het eiland aankomende lucht in stede van oververzadigd, verre van verzadigd is aan waterdamp.

In zulke lucht regen te verwekken moet, ook indien de meest krachtige hulpmiddelen ten dienste mochten staan, physisch wel zoo goed als onmogelijk, worden geacht."

Regen te verwekken in *onverzadigde* lucht is nooit mijne bedoeling geweest en ben ik het geheel met Dr. WIND eens dat dit onmogelijk is.

Volgens Dr. WIND zouden oververzadigde wolken, waarin alleen de droppelvorming achterwege blijft hier weinig voorkomen; doordat de wolken strijkende over eene barriere van eilanden reeds veel van hun vocht afgestaan hebben. Op welke gegevens deze meening berust is mij onbekend, doch Dr. WIND zou gedurende *den regentijd* eens hier moeten zijn om zich van het tegendeel te overtuigen. Dan toch komen hier dagelijks luchten voor die ieder oogenblik eene geweldige regenbui doen verwachten.

Donkere luchten, dikwijls met een regenboog; dan drijven zware wolken langzaam voorbij en reeds vallen er

---

nen en Yankees, ginds een familie uit Honduras en Costa Rica. Eskimo's en Boschjesmannen ontbreken nog. Wacht maar zij......zullen wellicht nog komen! De verschillende talen, die wij hooren, maken een zelfden prettigen indruk als het kwaken, fluiten blaffen, knorren en blaten, wat den bezoeker van een dierentuin zoo liefelijk aandoet.

Intusschen......daar gaat de derde fluit, — daarna een oorverdoovende gong. Alles wat er niet op hoort. moet nu van *de Lesseps* zijn rug, vrienden en vreemden, bestellers en douanen, straatventers en kruiers, dienders en havenknechts stormen al struikelend den trap af om op de kaden 't gekibbel over de afgezetten *sous* weer op te vatten.

De kabels vallen los, het regent schoorsteenzwart, een paar slagen met den schroef...... *adieu, Marseille!*

GESTRAFTE OVERMOED.

Voort gaat het in versnellend tempo langs binnen- en buitenvaarders, schoeners, fregatten, kotters en barken, weet ik veel......de kaden worden al kleiner en vager maar rechts. hoog in de lucht rijst nog de silhouette der „*Nôtre Dame de la Garde*". Haar vergulde koepelkruis, gloeiend rood in de avondzonneglans geeft ons zijn laatsten machtigen zegen, de angelus-klokken tintelen door de lucht een vroolijken afscheidsgroet: *Ga met God, zijn hand geleide u!*

Geen middeleeuwsch baanderheer was ooit zoo trouw aan zijn geweldige wapenspreuk als ik aan mijn formule tegen zeeziekte: *aanstonds gaan liggen!*

— Gekheid! roept mijn cabincompagnon, een vroolijke snuiter uit West-Indië, die in Holland zijn studies maakte en nu naar huis teruggaat, — eerst flink aan tafel en dan een uurtje boven zitten, het is boven zoo frisch en zoo mooi......

— Goed hoor, de complimenten aan den stuurman, ieder doet wat hij niet laten kan, ik groet je vast.

Maar wat gebeurt? Onderwijl de jongen aan tafel gaat en dat flink, en eens gaat zien hoe mooi het is op dek en hoe frisch, heb ik mijn eerste slaapje achter den rug, zalige welverdiende rust na een vermoeienden dag als deze. Ik droom en snork, dat het een aard heeft, als eensklaps een woedende bons op de cabin-deur mij wakker slaat. Mijn jeugdige wijsneuzige vriend rukt wild het gordijn op zij, breekt eerst zijn hals haast over den hoogen dorpel, gooit dan erbarmelijk kreunend jas en vest uit en begint als een razend geworden inbreker naar zeker meubel te zoeken.

Toen de storm wat ging liggen, verscheen als maanlicht boven een ruïne, mijn geslaapmutst aangezicht over den rand der *couchette*: allemaal gekheid, jongen, eerst een stukje eten, flink, en dan op 't dek, daar is 't zoo frisch en zoo mooi...... Ik was venijnig, maar op reis is men van alles. Later zei hij mij, had hij toen zijn natuur gevolgd, zoo had hij mij regulier den hals omgedraaid, maar geen tweeden keer heeft hij zich verzet tegen het gezag van een bevaren matroos, een geroutineerd zeereiziger als ik.

UIT PASSAGIEREN.

Tegen den morgen liggen we muisstil voor *Barcelona*. Ik heb geen zin aan wal te gaan, maar besteed mijn tijd om kennis te maken met eenige medepassagiers. Laat mij er u eenigen voorstellen, later treden ze handelend op.

Zie, deze heer hier, al op zekeren leeftijd maar toch fattig gefriseerd, gepomadeerd, geparfumeerd, is zoo juist aan boord gekomen en dat meisje van 10 jaren, *Consuela* (beteekent zooveel als O. L. Vrouw van troost) en die drie guiten van 5, 7 en 8 jaren + een kleintje van eenige maanden zijn allen kinderen van Signor N...... Hij vertelt al spoedig, dat daarom allen in zwaren rouw zijn, wijl ten gevolge der laatste bevalling de moeder voor eenige maanden is overleden. Hij is een Zuid-Amerikaan uit Venezuela, vertegenwoordiger aan 't Hof van Madrid als gezant dier Republiek. Hij zal wel niet veel meer dan Secretaris van een der attachés geweest zijn, toch lust het hem te pronken met de allures van iemand, die met de koningen en grandes aan eenzelfde tafel eet.

Al spoedig bleek hij een verachtelijk creatuur zooals Venezuela er meer oplevert, een salonheld van *pater Coloma*, uiterlijk hoofdsch en galant, inwendig egoïst, gevoelloos, slaaf van slechten hartstocht.

Zooveel te treffender was het contrast tusschen vader en kinderen. Engelenkopjes gelijk *Murillo* er schilderde, — en dan lag in hun oogen zoo iets zachts en naïefs, alsof engelenzieltjes huisden in die aanvallige figuurtjes. Een schilder die de H. Maagd als kind zou willen voorstellen, kon nergens beter model dan Consuela treffen. Een alleraardigst kind-vrouwtje.

Papa had eerst een jonge Arabische moeder uit de derde klas als voedster aangenomen maar in een vlaag van dronkenschap aldra congé gegeven en nu was het een ware oogenlust dat engeltje van troost over haar kleine zusje te zien moederen op een der rustbanken van 't salon, met een glimlach op de fijngevormde lippen, een lief antwoordje voor ieder, die haar toesprak, terwijl de vader den ganschen dag daarnaast dobbelde, dronk of weer zijn roes uitsliep.

Behalve dit bekoorlijk groepje en hun anti-pathieken vader hadden wij ook vijf Fransche schoolzusters aan boord. Haar bestemming was een pensionaat op Martinique. Zoo spoedig de zusters de crisis der zeeziekte te boven waren, wat wel eenige dagen in had, vond Consuela en haar kransje in haar zoovele zorgzame moeders, van toen af inseparables.

's Avonds in hellen vredigen maneschijn trokken de religieuzen zich doorgaans van de andere passagiers terug om op de voorplecht haar avondgebed te zingen een *Ave Maris Stella* of ander Marialiedje, meerstemmig, onberispelijk zuiver. Tal van passagiers luisterden dan op eenigen afstand aandachtig toe, alleen de Spanjaardjes, door Consuela aangevoerd, begrepen, dat zij van de partij mochten zijn. Neergehurkt of aan geleund tegen een zuster, — het kleine wicht op den schoot van zuster Ma-

groote droppels doch het eiland is te smal en de regen valt in zee of de wolken verspreiden zich.

Het is toegegeven, dat dergelijke toestanden overdag minder voorkomen door de groote hitte van den bodem, doch 's morgens vroeg, 's avonds en 's nachts kan men die dagelijks waarnemen.

Het moge waar zijn, dat de wolken een deel van hun vocht afstaan op de bovenwindsche eilanden; doch de Caraibische zee is uitgestrekt genoeg om dat verlies aan vocht weer te herstellen, voordat de wolken Curaçao bereiken; hetgeen ook uit de feiten blijkt.

Bovendien zouden de door mij voorgestelde proeven genomen worden aan de noordkust van het eiland.

Daar komen de wolken toch stellig in hun geheel aan, want dan hebben zij nog niet den invloed ondervonden van den veel warmte uitstralenden bodem. Eerst gedurende den tijd, dat zij over het land strijken, zal dat het geval zijn en zullen zij zich langzamerhand verspreiden.

Soms is die verspreiding voltooid, als zij aan de zuidkust zijn genaderd, doch ook gebeurt 't nog zeer dikwijls, dat de wolken tot het einde toe bij elkaar blijven en er reeds groote droppels vallen. Deze wolken zijn toch stellig oververzadigd, doch missen waarschijnlijk de noodige condensatiekernen.

Aan het slot mijner beschouwingen gekomen, geloof ik dus, dat het nog steeds gewenscht is op dit gebied proeven te nemen. Waar de toestanden zoo treurig zijn, als op Curaçao, mag men geen middel ongebruikt laten om daarin verbetering te brengen al zou de kans op succes ook gering zijn, hetgeen nog niet is bewezen. Zoo menig jaar gaat hier de regentijd voorbij zonder regen te brengen en het mislukken van den oogst is daarvan het noodzakelijk gevolg. Gelukt het ons *in den regentijd* den regenval slechts eenigszins te bevorderen dan is er reeds veel gewonnen.

Of men succès zal hebben?

Theoretisch is dit niet uit te maken. Alleen de Wetterwehr-Apparaten zelf kunnen het antwoord hierop geven.

U dank zeggende voor de mij geschonken gelegenheid,

Hoogachtend,

J. A. SIJDERS. JR.

---

rie, genieten zij het lieflijk gezang; al verstaan ze de woorden niet, de zoele melodieën doen hun hartje aan en zij droomen van hemel en engelen en het lieve mamatje, dat daar boven met haar lievelingen meezingt.

Wat aantrekkelijk tafereel als in de bleeke schaduw die over het groepje valt nu en dan bij een beweging der boot, het reflex van een der gloeilichten de gitzwarte oogappels en hagelwitte tandjes der kleinen als paarlen schitteren doet.

Nog moet ge kennis maken met twee passagiers der tweede klas, die mijn bizondere aandacht trokken. Een opgeschoten, kordate jongen en een innemend meisje door hun gelaatstrek duidelijk als broer en zuster kenbaar. Ik begrootte den jonkman op een 19 jaar, zijn zuster een jaar jonger. Men zag ze altijd samen in gesprek, of hij lezend, zij met een handwerkje. Beiden altijd even zedig in oogslag, houding, kleeding en daarbij kraakzindelijk, zoodat het mij verwonderde hen vlot Fransch te hooren spreken en ik hen eerder, wijl Franschen niet zoo bijster voor netheid zijn, onder Zwitsers, Hollanders of Zweden wilde thuis brengen.

Het meisje placht, al werkend, een of ander aardig wijsje te neuriën en als broer haar dan accompagneerde, brachten zij een zeldzaam harmonisch geluid voort, wat men graag aan een of ander instrument, men wist niet welk, zou toeschrijven. Dit feit had ook de aandacht getrokken van menig muzieklevend passagier der eerste klas, zooals mij later bleek.

Wordt vervolgd.

Naschrift van de Redactie.

Met bijzondere belangstelling hebben wij dit zakelijk en afdoend antwoord van den heer SNIJDERS gelezen; het heeft ons nog meer versterkt in onze opinie, dat het hoogst wenschelijk ware eens proeven te nemen met het kanonschieten.

Eerlijkheidshalve moeten wij echter bekennen verplicht te wezen eerst het *volledig* antwoord van den heer WIND met het *volledig* rapport van den heer SNIJDERS te vergelijken, alvorens tot een zuivere conclusie te kunnen komen. Wij zullen derhalve moeten wachten op beider bekendmaking in het Koloniaal Verslag en verder zien of de Minister in de officieele stukken bij de behandeling onzer begrooting ook nog het oordeel der Regeeing hierover zal meedeelen. Wij vinden een regenwekkend middel voor onze kolonie te gewichtig, dan dat het voldoende beoordeeld kan worden door dit uittreksel van des heeren WIND's antwoord in *De Cur. Cour.*

Nieuwsberichten.

Curaçao.

Kerkelijke Berichten.

Z. D. H. Mgr. VAN BAARS heeft Woensdagmorgen in de St. Annakerk aan 160 vormelingen het Sakrament des Vormsels toegediend.

Tegenstroom.

De paket *Gouverneur Van Heerdt* Zaterdagmiddag 12 uren hier uitgezeild, kwam eerst Maandagavond op Bonaire. De terugreis naar hier werd in een paar uren gemaakt. Een kleine averij en vrees voor een te langen tocht waren de oorzaak, dat deze week Aruba niet werd aangedaan.

Concert.

Hedenavond om 6 uren zal de kapel der weesjongens van Santa Rosa een concert geven in het Wilhelminapark.

PROGRAMMA.

1. El Pabellón, marsch..........D. Delle Cese.
2. Recuerdo, wals....................J. Rossi.
3. Un caso sorrizo, polka......S. Capa.
4. El Trovador, Aria en slotkoor..............................G. Verdi.
5. Sí ? Mazurka........... .... G. Rossi.
6. Roberto el Diablo, duet act. IV..................................Meyerbeer.
7. Nerviosas, wals....................P. Bennati.
8. La Aurora, marsch,..........L. Luciani.

Onderscheiding.

De heer J. H. J. HAMELBERG ontving den 11 Juni ll. van Z. Exc. den Minister van Buitenlandsche Zaken de aangename mededeeling, dat hij benoemd was tot Ridder in de Orde van Oranje-Nassau.

Wij wenschen onzen hooggeschatten Vriend geluk met deze eervolle onderscheiding, doch kunnen tevens niet nalaten onze verwondering te uiten over het feit, dat de heer HAMELBERG wel gedecoreerd werd om zijn diensten gedurende eenige maanden te Caracas den lande bewezen, terwijl zijn vele en verdienstelijke werkzaamheden jaren lang in deze kolonie verricht niet voor een onderscheiding in aanmerking schijnen te komen.

Marine.

Blijkbaar van bevoegde zijde ingelicht, schrijft de correspondent van *La Cruz*, dat het besluit van 1 Juli ll., waardoor ons stationschip vervalt en de uit een of meer schepen bestaande scheepsmacht in de Caraïbische zee een scheepsmacht werd voor algemeenen dienst, niets anders beteekent dan dat de Commandant van het oorlogsschip voortaan niet telkens verlof behoeft te vragen. wanneer Hij het noodig oordeelt om goede redenen een of andere haven in de Caraïbische zee aan te doen. Hij is nu niet langer gebonden aan Curaçao en Suriname.

Waarom geen Verslag?

De Secretaris der Cur. Maatij. deelde op de laatste algemeene vergadering mede, dat om financieele redenen het jaarboekje verleden jaar niet verschenen was. Wij zouden het ten zeerste betreuren, indien hiermede tevens gezegd was, dat de werkzaamheden der Maatij., verleden jaar verricht, niet in druk zullen verschijnen.

Een verslag van een 10—20 bladzijden kan toch zeer goedkoop worden gepubliceerd. Waarom niet liever *ieder jaar* een *verslag* gedrukt en om de *vijf* jaren bijv. een *boekje*? Hoe mooi het eerste jaarboekje ook was, in vergelijking met de inkomsten der Maatij. wordt er toch wel wat te veel geld aan besteed; bijna de helft der contributiegelden, het eigelijke kapitaal der vereeniging.

Wij zouden derhalve in overweging willen geven slechts bij uitzondering zulk een boekje te laten drukken, maar als regel een net afgewerkt verslag te publiceeren.

Dit zal aanmerkelijk de uitgaven verminderen.

Dankbetuiging.

In dank ontvingen wij van de heeren agenten van den *K. W. I. M.* een nieuwen *Dagwijzer* voor het vertrek en de komst der hollandsche booten gedurende de maanden Juli, Augustus, September en October.

Onze Begrooting.

Onze Koloniale huishoudelijke begrooting is reeds meer dan een half jaar oud en nog is het aantal der op verschillende landskantoren dienende hoofd-, eerste en tweede Commiezen niet in overeenstemming daarmede gebracht. Evenmin is, reeds zes maanden nadat de post werd goedgekeurd, een Advocaat-Generaal benoemd. Wat mag de reden van dit talmen wezen? Zit de fout hier, of in Holland?

Besluit.

De Gouverneur heeft, den Raad van Bestuur gehoord, besloten:

Te bepalen:

1°. dat met 1°. Augustus a. s. buiten gebruik zullen worden gesteld de thans in omloop zijnde frankeerzegels van 1 cent, 2 cent, 2½ cent, 3 cent, 5 cent, 10 cent, 15 cent, 25 cent en 30 cent, en enkele briefkaarten van 2½ cent, met bepaling, dat die frankeerzegels en briefkaarten, mits gaaf en onderschonden, tot ultimo Augustus a. s. op de postkantoren en hulppostkantoren ingewisseld kunnen worden tegen geld of gangbare frankeerzegels en briefkaarten van dezelfde waarde;

2°. dat op eerstgemelden datum in gebruik zullen worden gesteld de nieuw-model frankeerzegels van 1 cent, 2 cent, 2½ cent, 3 cent, 5 cent, 10 cent, 15 cent, 25 cent en 30 cent en enkele briefkaarten van 2½ cent.

Officieele Berichten.

Bij Gouvernements-beschikking, is:

1°. de Heer W. FERGUSON eervol ontheven van de waarneming der betrekking van Directeur van het Departement van Openbare Werken.

2°. de Heer M. C. FAUEL, gep. Kapitein der Genie van het Nederlandsch Leger, benoemd tot tijdelijk Directeur van het Departement van Openbare Werken alhier.

3°. gerekend te zijn ingegaan den 1n. Juli ll.:

a. De marechaussee der 2de klasse H. A. BOS, thans met verlof in Nederland, bevorderd tot marechaussee der 1ste klasse bij de brigade alhier.

b. De als tijdelijk dienstdoend marechaussee der 2de klasse naar de brigade gedetacheerde infanterist B. DEN AREND definitief naar de brigade gedetacheerd.

c. De korporaal C. J. SIEBENHAR van het garnizoen alhier tijdelijk naar de brigade gedetacheerd.

* *
*

De Gouvernementssecretaris maakt namens den Heer Gouverneur dezer kolonie bekend, dat van de presidente der Vereeniging „Oost en West" bericht is ontvangen, dat van het der vereeniging uit deze kolonie toegezonden vlechtwerk weinig is verkocht kunnen worden, wat vooral te wijten is geweest aan de anilineverfstof, waarmede de mandjes gekleurd zijn geworden. Volgens genoemde presidente zoude het, zoo het mogelijk ware dit zonder kostenverhooging te doen geschieden, aan te bevelen zijn de grondstof niet te kleuren, maar, zooals de Japanners doen, het materiaal, voordat het gevlochten wordt, bruin te politoeren; alsdan zouden vruchten-, prullen-, naai-, brood-, sleutel- en waschmandjes zeker in Nederland veel aftrek vinden, daar zij technisch goed vervaardigd zijn en alleen de hengseltjes wat steviger bevestigd zouden moeten worden.

Aangezien door het Bestuur der Curaçaosche Landbouwmaatschappij de bevordering der strooh oedenindustrie is ter hand genomen, zijn de opmerkingen gemaakt naar aanleiding van de naar Nederland gestuurde monsters van hier vervaar-

digde stroohoeden ter verdere behandeling ter kennis van voornoemd Bestuur gebracht.

Posterij.

Lijst van onafgehaalde en onbestelbaar bevonden brieven:

Juan Balochi, Theodor Cornet, R. & A. Correa, Columba Da Costa Gomez, Gisbert P. Dewinds, Rosa Eker, Maria Goci, Josefa Gomez, Mart. Hart, Henriquez, Reneta Nagel, Jules Popienl, c|o Mekennon–Mekenzie s.s. Bodlewell, H. G. Schoteberg, Theodor Sjacoetoe Fito, Francisco Valesiano en G. Arends (aangeteekend).

Niet voor bestelling of verzending vatbaar een drukwerk geadresseerd aan Sr. Gorsira, Procurador General del Gobierno en een geadresseerd aan Federico P. Albertus, Baranquilla.

***

De met den Nederlandschen paketschoener *Gouverneur van den Brandhof* naar Saba, St. Eustatius en St. Martin N. G., te verzenden brievenmalen, worden Donderdag, den 14n. Juli a. s., om 8 uur a. m. gesloten.

Muziekuitvoeringen

gedurende de maand Juli door het muziekkorps van het garnizoen onder directie van den kapelmeester J. P. BOSKALJON.

Iederen Zondag om 6½ uur n. m. op het Gouvernementsplein.

Woensdag 13 Juli om 6½ uur n. m. op het Molenplein, Overzijde.

Woensdag 27 Juli om 7½ uur n. m. in het Wilhelmina–park.

Ons Hof.

Woensdagmorgen 10 uren zal in buitengewone zitting het nieuwe lid Mr. WOLF geïnstalleerd worden.

Proefreis.

De schoenerbrik *Curaçao* vertrekt heden met meer dan 2000 colli's voor Aruba, zoodat de kooplieden direct hun waren betrekken uit Amerika en geen onkosten van invoer op Curaçao, en overlading, pakhuis-en sjouwerloon te betalen hebben. Zij staan ook in voor de gedeeltelijke bevrachting naar Amerika met hun aloë en dividivi.

Koloniale Raad.

Het Memorie van antwoord op de drie ontwerpen betreffende de samenstelling en bevoegdheid der rechterlijke macht hier en op de eilanden is ingekomen.

Duidelijker dan in het ontwerp zelve wordt hier de reden aangegeven, waarom de rechtsmacht in burgerlijke zaken naar het Hof van Justitie is overgebracht.

„'t Is hier de plaats om alsnog kenbaar te maken, dat ook de mogelijkheid om een gegradueerde als ommegaand Voorzitter van de Raden van Justitie op St. Martin [N. G.] en St. Eustatius (of alleen als Voorzitter van den Raad van Justitie op St. Martin, N. G.) tevens ommegaand Kantonrechter op de Bovenwindsche eilanden aan te stellen bij den ondergeteekende een punt van overweging is geweest. Dat plan is echter om het gebrekkig personenverkeer tusschen genoemde eilanden onderling, voorloopig onuitvoerbaar bevonden.

De eenige regeling, die dan overblijft, beter dan de voorgestelde, is de instelling van minstens één Raad van Justitie, bestaande uit rechtsgeleerden. Afgezien van de kosten van vervoer en van vergoeding aan getuigen, zou deze regeling op zich zelf reeds een tot de hoeveelheid en belangrijkheid der in den regel te behandelen zaken onevenredig groot offer zijn in den tegenwoordigen financieelen toestand der kolonie."

Die laatste reden is doorslaande. Waar niets is, verliest zelfs de koning zijn recht, wij mogen dus ook niet meer eischen dan gedaan kan worden volgens „den tegenwoordigen financiëelen toestand der kolonie."

Het eerste argument wil er echter bij ons maar niet in.

Het plan om een ommegaand rechter aan te stellen is onuitvoerbaar *om het gebrekkig personenverkeer*. En in het Ontwerp zelve wordt verklaard door de verschillende en vaste communicatiemiddelen met de eilanden kan men met gerustheid zeggen, dat *deze geen beletsel* meer behoeft te zijn om het procedeeren voor het Hof voor de bewoners der Bovenwindsche eilanden *ondoenlijk of ook maar minder wenschelijk* te maken. Thans reeds kunnen brieven en *personen* uit de Bovenwindsche eilanden Curaçao in korten tijn langs drie verschillende wegen bereiken."

Ligt hierin niet een weinig tegenspraak of geldt soms het „zeer veel tijdverlies, gepaard met verhoogde verblijfkosten" alleen voor den rechter en niet voor de aanklagers of beklaagden?

Deze moeilijkheid zouden wij gaarne opgelost zien.

Nog is ingekomen een O. V. houdende wijziging en aanvulling van het Wetboek van Strafvordering waarbij, in bijzondere gevallen, een der leden of leden plaatsvervangers aangesteld wordt tot rechter–commissaris belast met de instructie van strafzaken; dit lid neemt echter bij voorkeur, en het plaatsvervangend lid op straffe van nietigheid, geen deel aan het onderzoek ter terechtzitting.

Ten laatste werd nog aangeboden een O. V. tot aanvulling en wijziging van de verordening tot het oprichten eener postspaarbank door den Minister van Koloniën in de Verordening wenschelijk geacht.

De rente zal in stede van 2½ ten honderd, 2.4% bedragen, welke rentevoet slechts verhoogd kan worden tot 2.64%.

Deze wijziging hangt samen met gemakkelijker afrekening.

Buitenland.

DE OORLOG.

Vreemde, ~~tegenstrijdige~~ berichten van het oorlogstooneel.

Wij vermoeden echter, dat er meer waars in schuilt dan de kabel ons wil doen gelooven. O, die censuur! Laat ons dien tegenspraak eens onderzoeken.

Officieus wordt gemeld uit Tokio, dat de Japanneezen drie forten, welke tot de verdediging van Port-Arthur behooren, genomen hebben en snel voorwaarts rukken.

Het russisch ministerie van oorlog ontvangt bericht, dat de bewegingen zeer langzaam zijn en de vijand zijn grof geschut nog niet eens heeft opgesteld.

Wat de een snel noemt, wordt door den ander langzaam geheeten. 't Is maar de vraag wat men onder de termen verstaat. Eenzelfde beweging kan verschillend worden beoordeeld. Maar waar is het bewijs, dat de forten nog niet genomen zijn? Omdat er nog niet grof geschoten is? Ook zonder dat kan een vesting ingenomen worden.

De verovering heeft plaats gehad 27 Juni en de laatste berichten tot ons gekomen dateeren van 2 Juli. Vijf dagen kan de censuur zulk een belangrijk bericht wel tegenhouden.

Zie de russische telegrammen maar eens na. Schoorvoetend wordt telkens een overwinning der Japanneezen erkend, het heet dan nog wel: Het is volstrekt niet zeker, dat ons eskader eenig verlies leed, of het is niet zeker, dat wij 700 matrozen verloren.

Maar toch wordt toegegeven, dat de Japanneezen verschillende hoogten bezetten, dat de russische generaal het beter vindt terug te trekken voor de overmacht. Geruststellend wordt er bijgevoegd, dat het hard regent en de Japanneezen geweldig lijden aan dysenterie en cholera.

Helaas, het kan toch niet ontkend worden, dat nieuwe troepen landden en reeds 180,000 man in het veld is gebracht.

Een groot voordeel van Rusland is het echter, dat de *Czarewitch en Revitzan* weer zeewaardig zijn en de russische vloot aanmerkelijk versterken.

Ingezonden Mededeelingen.

EMULSION DE SCOTT.

FRANCIA Y VENEZUELA.— En ambas naciones obtuvo el Dr. P. A. Noblat, residente en Puerto Cabello, su honorífico título. He aquí un certificado procedente de tan respetable autoridad:

„Doctor P. A. Noblat, médico cirujano de la Universidad de Paris y de la ilustre Universidad Central de Venezuela, certifico que:

„He usado con mucha frecuencia la Emulsión de aceite de hígado de bacalao con hiposfitos de cal y sosa preparada por los señores Scott y Bowne, entre las personas débiles que sufren afecciones de las vías respitorias, ó que padecen de escrófula raquitismo, etc., obteniendo siempre los resultados más satisfactorios con la aplicación de tan exelente reconstituyente.

Me es grato, por tanto, dar la presente declaración.

Advertentien.

TIJDTAFEL

van de stoomschepen der „Red D Line" tusschen

NEW-YORK,

PUERTO RICO, VENEZUELA en CURAÇAO.

1904.	Marcb.	Carcas	Zulia	Philad.	Marcb.	Caraas
Vertrekt van NEW-YORK	Mei 21	Mei 28	Juni 4	Juni 11	Juni 18	Juni 25
Komt aan te SAN JUAN		Juni 2		16		30
Vertrekt van „		3		17		Juli 1
Doet CURAÇAO aan		5		19		3
Komt aan te LA GUAIRA	28	6	11	20	25	4
Vertrekt van „	30	8	13	22	27	6
Komt aan te PTO. CABELLO		9		23		7
Vertrekt van „		10		24		8
Komt aan te CURAÇAO	31	11	14	25	28	9
Vertrekt van „	Juni 6	12	20	26	Juli 4	10
Doet LA GUAIRA aan		13		27		11
„ SAN JUAN „		15		29		13
Komt aan te NEW-YORK	13	20	27	Juli 4	11	18

Dienst tusschen Curaçao en Maracaibo.

	Marcb.	Merida	Zulia	Merida	Marac.	Merida
Vertrekt van CURAÇAO	Mei 31	Juni 6	Juni 14	Juni 20	Juni 28	Juli 4
Komt aan te MARACAIBO	Juni 1	7	15	21	29	5
Vertrekt van „	4	10	18	24	Juli 2	8
Komt aan te CURAÇAO	5	11	19	25	3	9

Drukker:
ALFREDO F. SINTIAGO.